

ABSTRAKT

Název: Teoretická koncepce odpovědnosti za újmu způsobenou narozením člověka

V mnoha právních řádech se v souvislosti s novými možnostmi zjišťování vrozených vad plodů (pomocí tzv. prenatalní diagnostiky) objevují žaloby, kterými si žalobce nárokuje odškodnění za nedbalost lékaře při provádění těchto testů. Tyto nároky se nazývají „*wrongful life*“, „*wrongful birth*“, „*wrongful conception*“ a „*wrongful abortion*“.

Nárok „*wrongful life*“ je nejčastěji uplatněn v tom případě, kdy lékař při provádění prenatalní diagnostiky neodhalí existující vrozenou vadu plodu a rodičům tedy nepodá zásadní informace, na základě kterých by se rodiče daného dítěte mohli rozhodnout pro umělé přerušování těhotenství. Žalobcem je v tomto případě samo postižené dítě a jeho nárok spočívá v tvrzení, že se vůbec nemělo narodit. Nárok „*wrongful birth*“ vyvstává ve stejné situaci, ovšem žalobci jsou rodiče dítěte, kteří si nárokují odškodnění za emoční újmu a zvýšené náklady spojené s narozením a péčí o postižené dítě. V případě nároku „*wrongful conception*“ je nejčastějším důvodem pro podání žaloby nedbale provedený sterilizační zákrok. Nárok „*wrongful abortion*“ přichází v úvahu v situaci, kdy lékař nedbale provede prenatalní diagnostiku a odhalí vadu plodu, na základě čehož se rodiče rozhodnou pro potrat, ovšem diagnóza byla mylná a plod byl zdravý.

Práce se věnuje otázce právní subjektivity nenarozeného dítěte, a to jak v českém, tak i v mezinárodním právu. Práce dále zkoumá možnosti odškodnění v takových případech podle českého práva (včetně teoretické koncepce prvků odpovědnostního vztahu), a zkoumá i britskou právní úpravu pro srovnání. Protože zejména žaloba „*wrongful life*“ je velmi kontroverzní, práce se věnuje i různým argumentům pro přípustnost a nepřípustnost těchto žalob.

Klíčová slova: náhrada škody, soukromoprávní odpovědnost, *wrongful life*, *wrongful birth*, *wrongful conception*, *wrongful abortion*, nenarozené dítě, *nasciturus*.